

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 236/2012-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. mája 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ľ. T. a M. T., obaja bytom Ž., E. J., Ž., a T. P., Z., vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 452/97 a postupom Krajského súdu v Žiline v konaniach vedených pod sp. zn. 7 Co 1583/99 a sp. zn. 7 Co 253/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. T., Ľ. T., E. J. a T. P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 12. októbra 2011 doručené podanie (doplnené 20. októbra 2011) označené ako „*Sťažnosť, žiadosť o odškodnenie*“ Ľ. T. a M. T. (ďalej aj „sťažovateľ“), obaja bytom Ž., E. J., Ž., a T. P., Z. (ďalej len „sťažovatelia“, resp. „sťažovateľky“), vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom

pod sp. zn. 18 C 452/97 a postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 7 Co 1583/99 a sp. zn. 7 Co 253/2009 o neplatnosť kúpnej zmluvy. Po posúdení obsahu podania ústavný súd dospel k záveru, že ho možno kvalifikovať ako sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Sťažovatelia v sťažnosti okrem iného uviedli, že sa na ústavný súd obracajú „so sťažnosťou na prietahy v konaní v súdnom konaní na Žilinských súdoch t. j. okresnom a krajskom. Tieto prietahy sú robené sudcami riešiacimi tento spor vedený na Okresnom súde pod č. 18 C 452/1997 a na krajskom súde pod č. 7 Co 1583/99. Celý spor a priebeh konania nebudeme opisovať, ten ako si myslím, si dáte zaslať.“

Sťažovatelia v sťažnosti ďalej uviedli niektoré skutočnosti, ktoré sa týkali konaní označených súdov, v období rokov 2001 až 2004, a tiež nasledovné:

„V tomto spore sa jedná o zrušenie kúpnopredajnej zmluvy k pozemku. Toto je v chránenej krajinnej oblasti v T. kde majú chaty právnici a takíto cez ktorých (pozn., odporca) zháňa známosti a týmto on zas pomáha v inej veci. A tak sa toto ťahá nekonečne už neuveriteľný štrnásty rok.“ Sťažovatelia majú v označených konaniach postavenie žalobcov.

Sťažovatelia doplnili 20. októbra 2011 sťažnosť aj vo vzťahu ku konaniu krajského súdu (sp. zn. 7 Co 253/2009, pozn.), v ktorom sa rozhodovalo o odvolaní účastníkov konania proti rozsudku okresného súdu č. k. 18 C 452/1997-467 z 15. júla 2009, pričom uviedli:

«OS odvolanie odoslal na KS 31. 8. 2009... KS rozhodol až po dobe 7 mesiacov – 31. 3. 2010 a nebol zas schopný vydať písomné rozhodnutie. Toto urobil až 10. 8. 2011 o čom svedčí razítko „došlo“ 10. 8. 2011, čo je po neuveriteľných 20 mesiacoch. Nie sú to tiež jasné prietahy?»

Sťažovatelia na základe uvedených skutočností navrhujú:

„V uznesení US žiadame o vyvodenie dôsledkov – patričné potrestanie odporcu M. K. a jeho manželky podľa § 174, 253 Trestného zákona, lebo títo o duševnom stave nášho

otca dobre vedeli a ho cieľavedome zneužili vo svoj prospech. Nás, príbuzných úmyselne z tohto vynechali a obišli. ... O odškodnenie za tieto prietahy si žiadame na základe novelizovanej Ústavy SR, ktorá je účinná od 20. 7. 2004, čo je hlavný zákon každého právneho štátu. ... Pretože už máme dokázané prietahy v konaní, ktoré dokladujeme aj kópiami dokumentácie, tak si žiadame o finančnú satisfakciu (s. 3).

... Žiadame o odškodnenie vo výške 100 tisíc euro. Zároveň žiadame o vynesenie aj konečného verdiktu vo veci samej t. j. vyjadrenie neplatnosti kúpnej zmluvy.“

Okresný súd sa na výzvu ústavného súdu vyjadril k sťažnosti sťažovateľov v prípise z 30. januára 2012 doručenom ústavnému súdu 3. februára 2012, v ktorom uviedol:

„Vec napadla na Okresný súd Žilina dňa 24. 6. 1997. Vo veci samej bol prvý krát rozhodnuté rozsudkom dňa 28. 4. 1999 (č. l. 146). O odvolaní navrhovateľov 3/ a 4/ a odporcov rozhodol Krajský súd Žilina uznesením sp. zn. 7 Co 1593/99 zo dňa 27. 3. 2000 tak, že rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Spis mi bol predložený na ďalšie konanie v období mesiacov september – október 2004, kedy som od 16. 9. 2004 začala vykonávať na OS funkciu sudkyne. Následne bol dňa 28. 10. 2004 vyzvaný Okresný súd Dolný Kubín na zapožičanie spisu 8 Nc/641/00. Dňa 9. 3. 2005 bol nariadený termín pojednávania na deň 6. 5. 2005. Pojednávanie bolo odročené na žiadosť právneho zástupcu odporcov na deň 20. 06. 2005. Pojednávanie bolo z dôvodu vypovedania plnej moci právneho zástupcu odporcov a na pojednávaní zisteného úmrtia navrhovateľa v rade 1/ odročené na neurčito. Následne boli zisťovaní dedičia po nebohom navrhovateľovi v rade 1/. Termín pojednávania bol dňa 9. 11. 2005 nariadený na deň 11. 1. 2006. Na pojednávaní bol vyhlásený rozsudok (č. l. 239 a 253).

O odvolaní odporcov proti rozsudku rozhodol Krajský súd Žilina uznesením sp. zn. 23 Co/187/2006 zo dňa 4. 10. 2006 tak, že rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Spis bol okresnému súdu doručený dňa 15. 5. 2007. Uznesením zo dňa 2. 8. 2007 bolo nariadené kontrolné znalecké dokazovanie znalcom MUDr. I. C., MPH. Dňa 6. 12. 2007 bol znalecký posudok doručený súdu. Po doručení vyjadrení navrhovateľov a odporcov bol dňa 10. 4. 2008 nariadený termín pojednávania na deň 4. 6. 2008, ktoré pojednávanie bolo na žiadosť právnej zástupkyne odporcov odročené na deň 18. 6. 2008. Pojednávanie bolo v uvedený deň vykonané a bolo odročené na deň 20. 6. 2008 na

vyhlásenie rozsudku. Krajský súd o odvolaní odporcov proti rozsudku zo dňa 20. 6. 2008 rozhodol uznesením zo dňa 17. 12. 2008 tak, že rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Po doručení urgovaného vyjadrenia odporcov k ďalším návrhom na doplnenie dokazovania bol dňa 15. 4. 2009 nariadený termín pojednávania na deň 24. 6. 2009. Pojednávanie bolo vykonané a odročené na deň 15. 7. 2009 na vyhlásenie rozsudku. Rozsudok bol dňa 15. 7. 2009 vyhlásený a právnym zástupcom účastníkov bol odoslaný dňa 16. 7. 2009 podľa § 156 ods. 2 druhej vety O. s. p.

O odvolaní odporcov proti rozsudku rozhodol Krajský súd Žilina rozsudkom sp. zn. 7 Co/253/2009 zo dňa 31. 3. 2010 (č. l. 523). Proti rozsudku krajského súdu podali navrhovatelia dovolanie doručené na Okresný súd Žilina dňa 4. 11. 2011. Spis bol na kalendári 5. 2. 2012, právnej zástupkyňi odporcov bolo doručované na podanie vyjadrenia dovolanie navrhovateľov. Vyjadrenie právnej zástupkyne odporcov je t. č. doručované právnemu zástupcovi navrhovateľov. Zároveň bolo vyhotovené opravné uznesenie 18 C/452/1997 (č. l. 600 spisu), ktorým bol opravený rozsudok okresného súdu zo dňa 15. 7. 2009 v časti poučenia, pretože odporcovia v rade 1/ a 2/ sa nevzdali práva na podanie odvolania proti uvedenému rozsudku.

Ako vyplýva z prehľadu úkonov, zo strany okresného súdu bolo vo veci od vtedy, ako mi bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie, konané priebežne a plynulo. Činnosť súdu nie je možné hodnotiť ako neefektívnu, keďže úkony súdu na seba nadväzujú, každý následný úkon bol závislý od predchádzajúceho. Sťažnosť na prieťahy zo strany Okresného súdu Žilina je preto neopodstatnená.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovatelia v postavení žalobcov namietajú porušenie svojich základných práv, a to základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v namietaných konaniach označených všeobecných súdov.

Skôr, než môže ústavný súd pristúpiť k prerokovaniu sťažnosti a rozhodnúť vo veci samej, musí preskúmať, či sú splnené všetky formálne podmienky ustanovené pre sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

1. K aktívnej procesnej legitímácii sťažovateľa M. T.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že sťažovateľ môže namietat' porušenie svojich základných práv v spojitosti s konaním pred všeobecným súdom (resp. iným orgánom verejnej moci) len vtedy, ak je v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu účastníkom konania, v ktorom namieta porušenie základných práv (m. m. II. ÚS 3/05, I. ÚS 56/98).

Podľa § 49 zákona o ústavnom súde sťažnosť ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy môže podať len fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že namietaným

právoplatným rozhodnutím orgánu verejnej moci, jeho opatrením alebo iným zásahom boli porušené jej základné práva a slobody.

Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že domáhať sa ochrany základných práv na ústavnom súde môže fyzická osoba alebo právnická osoba iba v záujme ochrany svojich základných práv (napr. II. ÚS 32/06, II. ÚS 80/06). Sťažnosť nemôže podať fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie základných práv a slobôd iných osôb, nie svojich (I. ÚS 56/98).

Ústavný súd z príloh k sťažnosti a zo súdneho spisu zistil, že M. T. nie je účastníkom namietaných konaní pred okresným súdom a krajským súdom. Keďže nemá v predmetnom súdnom konaní procesné postavenie účastníka konania, nemôže v tomto konaní v súlade s už uvedeným uplatňovať svoje procesné práva a plniť procesné povinnosti. Z toho dôvodu nemohlo v namietaných konaniach a rozhodnutiami v nich vydanými dôjsť ani k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. II. ÚS 205/04).

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola v tomto prípade podaná ústavnému súdu aj sťažovateľom, ktorý nedisponuje aktívnou vecnou legitimáciou na jej podanie, ústavný súd po jej predbežnom prerokovaní vo vzťahu k M. T. podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť odmietol ako podanú neoprávnenou osobou.

2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľiek na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 452/97

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 452/97 ústavný súd uvádza, že z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že samotné namietanie porušenia niektorého zo základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom prostredníctvom sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby, nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie a rozhodovanie o nej.

Zmysel a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám alebo právnickým osobám zaručuje (IV. ÚS 23/05). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (napr. I. ÚS 214/09). Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu zahŕňa okrem iného aj princíp minimalizácie jeho zásahov do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti preskúmané (m. m. IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010).

Vzhľadom na princíp subsidiarity ustanovený v čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažnosti sťažovateľiek, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu. Ochrany svojich práv sa sťažovateľky mohli domáhať a aj sa domáhali podaním odvolania proti rozsudku okresného súdu č. k. 18 C 452/97-146 z 28. apríla 1999, o ktorom rozhodol krajský súd. Ústavný súd z tohto dôvodu sťažnosť v tej časti, ktorá

smeruje proti napadnutému rozsudku okresného súdu, odmietol z dôvodu nedostatku svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde.

3. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľiek na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 1583/99

Pokiaľ ide o napadnuté konanie krajského súdu, v ktorom krajský súd rozhodoval o odvolaniach proti rozsudku okresného súdu č. k. 18 C 452/97-146 z 28. apríla 1999, sťažovateľky namietajú, že v ňom malo dôjsť k porušeniu ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd uvádza, že z doterajšieho priebehu konania je zrejmé, že napadnuté konanie krajského súdu bolo právoplatne skončené 7. októbra 2011 (na základe uznesenia krajského súdu č. k. 7 Co 1583/99-176 z 27. marca 2000, ktorým krajský súd rozsudok okresného súdu č. k. 18 C 452/97-146 z 28. apríla 1999 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, vydal okresný súd ďalší rozsudok vo veci samej č. k. 18 C 452/97-467 z 15. júla 2009, ktorý nadobudol právoplatnosť 7. októbra 2011, čo by v prípade právoplatného neskončenia napadnutého konania nebolo možné).

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, ktorým malo byť spôsobené namietané porušenie základného práva. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pričom zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, III. ÚS 124/04). Z uvedeného je zrejmé, že sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (napr. III. ÚS 114/03, IV. ÚS 236/03).

Z uvedeného vyplýva, že vo vzťahu k namietanému porušeniu označených základných práv sťažovateľiek v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 1583/99 je sťažnosť podaná oneskorene.

4. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľiek na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 253/2009

Pokiaľ ide o napadnuté konanie krajského súdu vedené pod sp. zn. 7 Co 253/2009, v ktorom malo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľiek podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a v ktorom krajský súd rozsudkom č. k. 7 Co 253/2009-523 z 31. marca 2010 zmenil rozsudok okresného súdu č. k. 18 C 452/97-467 z 15. júla 2008 (opravené uznesením č. k. 18 C 452/97-513 zo 6. augusta 2009 na 15. júl 2009, pozn.) tak, že návrh navrhovateľov (sťažovateľiek) zamietol, rozsudok vo výroku o trovách zrušil a v tejto časti vec vrátil okresnému súdu na nové konanie a rozhodnutie, sťažovateľky podali proti nemu dovolanie, o ktorom do doručenia sťažnosti ústavnému súdu nebolo rozhodnuté. Z uvedeného vyplýva, že v okolnostiach daného prípadu sťažovateľky podaním dovolania (založeného na v zásade obdobnej argumentácii, akú uplatňujú v sťažnosti podanej ústavnému súdu), ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvorili stav, keď by o ich veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu [Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako dovolací súd a ústavný súd], čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty ústavne akceptovateľné, pretože by tým mohlo dôjsť k vydaniu dvoch rozdielnych rozhodnutí v tej istej veci (IV. ÚS 177/05, III. ÚS 192/2011).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj taký výklad § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého podmienka vyčerpania všetkých opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa

osobitných právnych predpisov, nie je splnená samotným podaním opravného prostriedku oprávnenou osobou, ale až rozhodnutím o tomto prostriedku príslušným orgánom.

Ústavný súd už vyslovil názor (podobne napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 142/2010, IV. ÚS 145/2010, IV. ÚS 195/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľiek predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu o poslednom procesnom prostriedku, ktorý bol sťažovateľkami využitý, za predčasné (porovnaj napr. IV. ÚS 242/2010).

Ústavný súd teda môže prijať sťažnosť na ďalšie konanie a meritórne o nej rozhodnúť až vtedy, ak príslušné orgány verejnej moci už nemajú možnosť namietaný stav zásahu do základných práv alebo slobôd napraviť. Iba za predpokladu, že sťažovateľ využil všetky jemu dostupné právne prostriedky súdnej a inej ochrany svojho základného práva alebo základnej slobody a nebol s ich uplatnením úspešný, môže predložiť sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy pre namietané porušenie svojho základného práva alebo slobody ústavnému súdu. K tomu treba dodať, že sťažovateľ nemá podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využije, ale je povinný postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľom ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí.

Ústavný súd už v tejto súvislosti taktiež judikoval (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, III. ÚS 167/2010, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 142/2010, IV. ÚS 195/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude v takýchto prípadoch považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému

rozhodnutiu, a preto v prípade, ak nedôjde v dovolacom konaní k zrušeniu, resp. k zmene napadnutého rozhodnutia (teda aj v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu), je daná právomoc ústavného súdu tak na preskúmanie dovolacieho rozhodnutia, ako aj odvolacieho rozhodnutia a zákonná dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti plyní od doručenia dovolacieho rozhodnutia najvyššieho súdu (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. novembra 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, jeho body 51, 53, 54, a tiež rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 324/2010, III. ÚS 192/2010, IV. ÚS 245/2010 a sp. zn. III. ÚS 192/2011). A contrario potom platí, že v prípade vecného posúdenia a rozhodnutia najvyšším súdom o dovolaní budú mať sťažovateľky k dispozícii už iba podanie sťažnosti ústavnému súdu týkajúcej sa meritórneho dovolacieho rozhodnutia za obvyklých podmienok.

Z týchto dôvodov bolo potrebné sťažnosť v tejto časti týkajúcej sa porušenia základného práva sťažovateľiek podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vo vzťahu k namietanému konaniu krajského súdu sp. zn. 7 Co 253/2009 odmietnuť ako neprípustnú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu predčasnosti, keďže o ochrane označeného práva, porušenie ktorého sťažovateľky namietajú, bude vo vzťahu k rozsudku krajského súdu vydanému v napadnutom konaní rozhodovať najvyšší súd v rámci konania o dovolaní.

5. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľiek podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaniach krajského súdu vedených pod sp. zn. 7 Co 1583/99 a sp. zn. 7 Co 253/2009 a v konaní okresného súdu vedeného pod sp. zn. 18 C 452/1997

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľiek podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaniach krajského súdu vedených pod sp. zn. 7 Co 1583/99 a sp. zn. 7 Co 253/2009 ústavný súd poukazuje na to, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný

prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto základných práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušovanie označeného práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pretože konanie o takej sťažnosti už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. marca 2009).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedeného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu základného práva nečinnosťou tohto orgánu nemohlo dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľky v sťažnosti namietajú postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 452/97 a postup krajského súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 7 Co 1583/99 a sp. zn. 7 Co 253/2009, v ktorých podľa nich okresný súd i krajský súd porušili ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Zo samotnej sťažnosti sťažovateľiek, ako aj zo zistenia ústavného súdu vyplýva, že namietajú zbytočné prietahy počas celého priebehu konania vedeného pod sp. zn. 18 C 452/1997, ktoré začalo podaním návrhu okresnému súdu 24. júna 1997.

Okrem tohto konania sťažovateľky namietajú zbytočné prietahy v konaní krajského súdu sp. zn. 7 Co 1583/99. Ústavný súd zistil, že krajský súd v uvedenom konaní uznesením č. k. 7 Co 1583/99-176 z 27. marca 2000 na základe odvolaní sťažovateľiek i odporcov z mája 1999 zrušil rozsudok okresného súdu vyhlásený 28. apríla 1999 a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že krajský súd v označenom konaní nekonal so zbytočnými prietahmi (konanie o odvolaní trvalo 11 mesiacov), pričom túto časť sťažnosti by bolo možné odmietnuť aj ako podanú oneskorene.

Okresný súd vo veci sťažovateľiek po vydaní troch rozsudkov v konaní, ktoré boli vždy zrušené krajským súdom a vrátené okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie, napokon rozhodol v poradí štvrtým rozsudkom č. k. 18 C/452/1997-467 z 15. júla 2009 tak, že určil, že kúpna zmluva, ktorá bola predmetom sporu, je platná.

Proti označenému rozsudku podali odvolanie odporcovia, o ktorom krajský súd v konaní sp. zn. 7 Co 253/2009 rozhodol rozsudkom č. k. 7 Co 253/2009-523 z 31. marca 2010 meritórne tak, že napadnutý rozsudok vo veci samej mení tak, že návrh sťažovateľiek zamieta.

V tejto súvislosti rozsudok okresného súdu č. k. 18 C/452/1997-467 z 15. júla 2009 nadobudol právoplatnosť v spojení s označeným rozsudkom krajského súdu 7. októbra 2011. Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd konštatuje, že krajský súd rozhodnutím vo veci ešte pred dorúčením sťažnosti sťažovateľov ústavnému súdu, t. j. pred 12. októbrom 2011 vykonal v namietanom konaní všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľiek, a preto už oba označené súdy (okresný súd i krajský súd) nemohli žiadnym ústavne relevantným spôsobom

ovplyvniť priebeh konania, prípadne nečinnosť či zbytočné prietahy v ňom, a teda nemohli už ani porušovať základné právo označené sťažovateľkami.

Proti právoplatnému rozsudku okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu podali sťažovateľky 4. novembra 2011 dovolanie najvyššiemu súdu prostredníctvom okresného súdu.

Keďže sťažovateľky namietali porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu i krajského súdu v napadnutých konaniach sťažnosťou, ktorá bola ústavnému súdu doručená 12. októbra 2011, t. j. v čase, keď krajský súd ani okresný súd už o namietaných veciach nekonali, nemohlo už k porušovaniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy dochádzať. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľiek v tejto časti v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sťažovateľiek ako celku ústavný súd nerozhodoval ani o ich ďalších procesných návrhoch uplatnených v návrhu na rozhodnutie vo veci samej.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2012